2-a Jaro, N-o 30 (82)

APERAS S.A.T. SEMAJNE

22. Aprilo 1926

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

Sidejo de la Redakci-Komisiono: Colmstrasse 1, Leipzig O 27 (Germanio) | Sidejo de Ekzekutiva Komisiono de SAT 23, rue Boyer, Paris XX | Administranto: R. LERCHNER Colmstrasse 1, Leipzig O 27

Dudek jaroj da laborista movado

La juda proletaro en la tuta mondo festis en pasinta monato la dudek jaran jubileon de ekzistado de la Poale-Cijon partio. Mi volas ĉi-okaze per malmulte da vortoj prezenti al la SAT-anaro skizeton pri la evoluo kaj ĉefprincipoj de ĉi-tiu revolucia organizaĵo de la juda laboristaro.

La naskiĝo de la juda proletaro datumiĝas je l' lastaj jardekoj de l' pasinta jarcento. La unua proletpartio, kiu predikis la socialismon kaj organizis la judan laboristaron estis "Bund" (Ligo de hebreaj laboristoj en Rusio, Litovio kaj Polio). Sed kun la plikresko de l' laborista movado kaj plikonsciiĝo de l' juda proletaro tuj evidentiĝis la malprogesemo de Bund'aj gvidideoj. La neŭtraleco en la nacia problemo, la nemarks[illegible]itakso de l' juda problemo [illegible] esta solvo de l' juda ekonomio [illegible] inst[illegible] kaj ne povis plu kontentigi la pro la ko[illegible]n. La juda proletara penso [illegible]ntensa de la g[illegible] la nacia kaj socia [illegible] povas nun sin inst[illegible]igis en jaroj 1900—1[illegible] [illegible] grupoj. Kvin jarojn daŭra[illegible]kristaliĝo de la P. C. ideoj. Dume fondiĝis kaj disiĝis diversaj grupoj kaj partietoj kiel C. S. (Cionistoj-Socialistoj), Sejmistoj ktp. Sed fine en marto 1906 sub la gvido de la genia kaj neforgesebla Ber Boroĥov okazis en Poltava (Rusio) la unua fondiĝkunveno de la Juda Soc. Dem. Lab. Partio "Poale-Cijon". Ĉi-dato signifas epoko en la evolu-procedo de l' socialismaj ideoj inter la juda proletaro. Ĉar kvankam jam pasis kvinoncentjaro ne multe ŝanĝiĝis la programo starigita, dum ĉi-tiu historia kunveno dum preskaŭ ĉiuj aliaj sistemoj bankrotis.

Bedaŭrinde, ne estas eble en artikoleto eĉ doni imageton pri la kolosa signifo kaj titana laboro de la P. C. sur la kampoj de klasorganizo kaj klerigo de l' judaj laborantaj amasoj dum ĉi-tiuj dudek jaroj en la tuta mondo. Mi nur prezentos la ĉefajn ideojn kaj celojn de la P. C. movado.

La fincelo de l' juda proletaro same kiel de l' internacia laborista klaso estas la libera socialista socio, libera de ĉiu-ajn subpremo kaj ekspluatado atingota post akra ĉiutaga klasbatalo kontraŭ la kapitalo kaj ĝiaj ekspluatad-metodoj. Sed dum ĉi-tiu soci-luktado, kiun la juda laborularo partoprenas kune kun la tutmonda proletaro, klariĝas al la juda laboristaro ĝiaj specifaj, specialaj kondiĉoj de l' klasbatalo, malfaciligantaj kaj malampleksantaj ĝian batalbazon. La marksista analizo de l' juda ekonomio montras nenormalan soci-strukturon de l' juda popolo. La abundo de neproduktivaj elementoj, kiuj proletariĝas, la manko de tuta socitavolo — vilaĝanaro — kaj la fakto, ke la plejmulto de la juda laboranta amaso estas okupata ĉe la plej malaltaj produkci-branĉoj — ĉi-tuta komplekso specifaĵoj, rezulto de disigita tra la tuta terglobo malplimulteca vivo de l' judaj amasoj, naskas apartajn formojn de socia kaj ekonomia vivo: la deziregon al produktiviĝo, la potencan torenton de juda emigrado kaj la turnigon de l' emigrado al Palestino, ĉar tie, en Palestino, okazas la radikala transformiĝo de l' judaj amasoj kaj estiĝas normala, produktiva ekonomia organismo — kreiĝas juda teritoria laborcentro.

Necesas ĉi-tie diferencigi la dezirojn de la P. C. de la burĝa cionista movado, aspiranta la kreon de "nacia hejmo" en Palestino por la juda kapitalistaro sub la protekto de l' angla imperialismo, dum la juda proletaro nenion komunan havas kun la celoj kaj idealoj de la cionistoj, sed akcelas tie kreon de produktiva laboristcentro, kiu per la klasbatalo ŝanĝiĝas en socialistan socion. Kaj la P. C. movado eljetis ankaŭ el siaj vicoj en la jaro 1920 la tutan dekstran alon, proklamanta kunlaboron al la cionismo kaj aplikadon de utopiaj metodoj de konstruktiva socialismo en Palestino — anstataŭ la bone elpruvitan klasbatalon.

Adaptita al la efektivaj vivkondiĉoj batalas la P. C. en la tuta mondo, ĉar egalaj kaj samformaj estas la viv- kaj batalkondiĉoj de la juda laboristaro, por la plena socia kaj nacia libereco. Eĉ la Komintern, al kiu sin turnis la Tutmonda Ligo de P. C. pri aliĝo, konfirmis kaj agnoskis la marksistan pritakson de l' juda ekonomio kaj la solvmetodojn de la P. C. postulante nur, ke ĝi forigu el sia programo la Palestinismon. Sed la P. C. ne povis perfidi siajn idealojn. Venis la vivo kaj decidis, ke pravaj estis la P. C. Ĉiuj preskaŭ aperaĵoj en la ekonomia vivo de la juda proletaro dum la lastaj jaroj estis kun matematika precizeco antaŭsignitaj de Boroĥov en la P. C. programo. Kaj la efektivigo de la krimea projekto por la judaj amasoj en Sovet-Rusio — estas la plej bela atesto por la vivneceso de la P. C.-ismo.

Dudek da jaroj vivas kaj batalas la P. C. movado por la efektivigo de siaj idealoj. Konsolidiĝas kaj reunuiĝas la organizajoj en la tuta mondo ĉie, ti-kie vivas juda laborularo. Kaj ne malproksimas la tago kiam la P. C. signaldiroj estiĝos la programon de l' internacia konscia proletaro por la juda laboristaro. Ĉar siajn celojn vidas atingitaj la P. C. nur sur la vojo de senkompromisa klasbatalo kaj kun la helpo de l' tutmonda proletaro.

Jak (227).

Kunlaboro kun la kapitalo

En la nigrakarbaj regionoj en Usono (Pensylvania k. a.) laboras 158 000 ministoj. Laŭ la statistikaj datoj, unu kvinono da ili (do ĉiu kvina persono) fariĝas viktimo de laboro, ĉu mortigita aŭ difektita (lezita): en jaro 1923: 29 172, en jaro 1924: 30 241. Dum pasinta jaro, ili strikis, dum ses monatoj ili suferis mizeron kaj malsaton, postulinte pliboniĝon de siaj vivkondiĉoj. La karbobaronoj dume profitis, vendinte ĉiujn karbo- sablon kaj -polvon, amasiĝintaj dum longaj jaroj kiel senvaloraj. Kaj fine, la strikintoj estis venkitaj, aŭ pli ĝuste, venditaj, dank' al laboroj de sia gvidanto Lewis, kiu propagandis la "kunan efikadon de l' laboro kun la kapitalo". Lewis, elektita kiel prezidanto de l' "Minista Unio" en 1919, por la mono de unu karbobarono, jam en la sama jaro perfidis kaj vendis ministan strikon, kaj dua simila perfido en jaro 1922 alportis al li profiton en sumo de 1 500 000 dol. de karbobaronoj. Nenia ajn kunlaborado de l' laboro kun la kapitalo estas ebla . . .

Kaj necesas senigi sin ne nur de l' kapitalismo, sed eĉ de ĝiaj servutuloj — parvenuoj, laboristaj pseŭdogvidantoj, falsaj profetoj, kiuj abundas en ĉiu lando, ĉiu ŝtato, ĉiu mondpartio.

Laŭ "Obrana" ("Defendo") n-o 19. kompil-trad. Erinazzo.

Unuecfronto parte atingita

Sabate, la 6. marto, komencis striki la gelaboristoj, plejparte hominoj, en la tolaĵfabrikejoj ĉe kvar firmaoj en Praha.

La laboristinoj en tiu ĉi fako estas tre mizere salajrataj; salajro iom pli alta, aŭ eĉ same alta, kiel la iama ŝtata senlaborula subteno (10 kĉ. tage) estis konsiderata jam kiel "eminenta", nur por speciale lertaj aŭ longjare okupitaj laboristinoj. La plej multaj ricevadis nur 30—40 kĉ. semajne. Nun la fabrikposedantoj venis kun nova postulo, konforma al la diktaĵo de la Ligo de Industrioj: la kudristinoj pagu proprelspeze la konsumitan kudrilaron (fadenojn). Certe kaj sendispone, post akcepto kaj aprobo de tiu ĉi postulo, multaj laboristinoj ricevus nur 10—15 kĉ. semajne kiel salajron.

Kiam la traktado de la laborist-konfiduloj kun la fabrik-administrantoj restis sensukcesa, kaj ĉi-lastaj uloj insistis kaj persistis je sia postulo, la kudristinoj deklaris strikon. Pro solidareco eĉ la laboristinoj kaj laboristoj, deklarante sin solidaraj, ekstrikis samtempe. La surprizo de la kapitalistoj estis grandega: tiaĵon ili ne atendis de la duon-sklavinoj, jam pro tio, ĉar ili esperis sian venkon facilega, dank' al tio, ke la gedunkitoj apartenas al tri malsamaj parti-tendencoj socialistaj, kaj la plej multo tute al neniu (ĉu estas ja iel eble pagi ankoraŭ kotizojn el tia salajro?). Jam la sekvantan matenon, la strikantaj gardantoj alveninte al la enirejoj de la uzinoj, trovis ilin ŝirmataj per fortaj policistaj gardoj. Eĉ la domo de la kompartio en Karlin estis gardata de policistoj; junulo, portante agit-afiŝetojn pri striko el la presejo, estis arestita, la afiŝetoj konfiskitaj. Sed la laboristaro, sen diferenco en tendencoj, nacioj, religioj, seksoj, daŭrigas sentime, solidare, unuecfronte la strikon, pli ol 1500 personoj.

Por iamaniere konservi la situacion kaj mendojn, la posedantoj de la fabrikejoj transdonis urĝajn plenumotajn mendojn al aliaj fabrikejoj nestrikantaj. Sed tuj, kiam la laboristoj de ĉi-lastaj eksciis tion, ekiĝis striko eĉ en tiuj ĉi fabrikejoj. Unu el nunaj firmaoj havas filon en la urbo Klatory (germ. Klattau, apud bavaria limo), eĉ tie estis prezentita la sama kontraŭlaborista postulo; ankoraŭ ĝis la 21. marto la laboristoj klopodis nuligi ĝin pere de "paca" traktado, sed sensukcese. Sekvis ankaŭ striko, kaj post simila transdono de mendoj ekstrikis eĉ la ceteraj uzinoj. Nur kvar firmaoj, ne anoj de l'Industriista Ligo, ne sekvis la diktaĵon, kaj ili plenumis la postulojn de la laboristoj. Jen citaĵoj el la koncerna kontrakto:

VI. SAT-Kongreso
en Leningrad
5. ĝis 10. aŭgusto 1926

1. La ĝisnuna kolektiva kontrakto validas eĉ plue, precipe koncerne al la salajropagado por la 1. majo kaj 28. oktobro (naskiĝtago de la ŝtato), kaj la fadenojdisponigado.

2) La kvar firmaoj (V. Proŭza, Havlíĉek & Horácek, Pekárek, Hauzim) konsentas, dum la daŭro de la striko nek produkti, nek akcepti mendojn de firmaoj, en kiuj estas striko. Okaze, ke la uzinoj malobeus ĉi punkton, la laboristaro samtempe ĝenerale ekstrikos.

Se per la striko estos atingata ia ajn plibonigo por la dungitoj, tiuj ĉi ĝuos ilin samamplekse kiel la strikintoj, kaj precize laŭ la senco de la poststrikaj traktadoj.

El la supraj tri cititaj punktoj evidentiĝas, ke, se kvar, ankaŭ la ceteraj fabrikposedantoj povus akcepti ilin, kaj ke la dungitaro estas prava en siaj postuloj.

Nun strikas ĉi-fakaj laboristoj en ĉiuj koncernaj fabrikejoj en Praha, plus ĉirkaŭ 900 en Klatory kaj Nýrsko (germ. Neuern apud Klatory). La Kompartio aranĝas kaj organizas helpon por la plej suferantaj laboristinoj, famili-nutrantinoj, vidvinoj, senedzaj patrinoj, edzinoj de senlaboruloj.

Kvankam ĝojiga estas la fakto pri la unuecfronteco, tamen io estas bedaŭrinda: ke nur sub la premo de la ne plu tolereblaj cirkonstancoj la laboristaro ekkonas la neeviteblan neceson je la unueca fronto kontraŭ la komuna malamiko. Ĉi tie validas la frazo de Carlyle (Karlcjl): "La sperto estas multekosta lernejo, sed la sola, en kiu lernas la nekonceptivuloj". Nur ĉi tie kaŝiĝas la kaŭzo, kial tiom multaj laboruloj ankoraŭ ĉiam estas anoj de diversaj "laŭpretekste naciaj, aŭ patriotaj, ja eĉ faŝistaj organizaĵoj. Se tia homo lernis ian metion, aŭ havigis al si lertecon en ia speco de laboro, poste dum kelkaj jaroj li restis ĉe la sama fako, fartas almenaŭ tolereble — bone, travivis nenian strikon, nenian periodon de senlaboreco, li zorgas nur imiti la burĝojn, serĉante iliajn ĝuojn, amuzojn, tempopacigilojn, dancadojn, teatrojn — ne por ĉerpi el tio lernon, sed nur por oportune pasigi la tempon, dum liaj k-doj malsatas kaj iliaj edzinoj kalkulas kun ĉiu monereto. Do, sekve:

For la neŭtralismon, kaj for la liberalismon, kaj for la oportunismon!

Erinazzo (6444)

Aldono, post ricevo de novaj datoj: La strikon komencis 1400 laboristoj en Praha. Nun strikas en Praha pli ol 2500 gelaboristoj, Klatory 600, en Nyrsko 300, plue strikas la samfakanoj en la tolaĵfabrikejoj en Vimperk (germ. Winterberg), en Kolinec apud Klatory kaj en Horazdovice. La IRH-fako de la internacia ĉiufaka asocio, MVS pagas la subtenojn al la strikantoj kaj lokaŭtitoj.

Por la libereco de J. Bautista (Shum) kaj P. Mateu

Tiuj du junuloj apenaŭ komencintaj siajn enirojn en la realeca vivo, troviĝas kondamnitaj al senfina enkarcerigado.

Nur pro amo al la homaro kaj por ke ili estis la plej noblaj, puraj kaj justaj idealistoj, kiujn la naturo konceptigas nin. Aliaj homoj, profitante je malnobla, maljusta kaj malpura povo, kondamnis ilin al eterna mallibero, al trapaso de sensuna, malluma, senespera kaj senama vivo . . .

La enkarcerigadon de tiuj du enamitaj de la arto, de tiuj du junuloj, ebriaj de homara amo, nur povas konsenti degenerita kaj senvivp[illegible]a popolo, kiel la hispanoj.

Tial [illegible]omoj en tiuj korbatas humanaj n[illegible]entoj, vidante la malkuraĝon kaj de[illegible] la hispanlandanoj por lukt[illegible]ero, konigas al la hom[illegible], dezirantaj veran pac[illegible] kaj [illegible] a tero, la monstrajn maljustecojn, kiujn estas devigata toleri malforta kaj nescia popolo.

"Shum", kiu neniam faris malbonaĵon, ĉar li ne povas fari malbonaĵon, kiu enhavas animon de artisto li kaj P. Mateu, kies kulpo estis la varma deziro por savi amikon, fraton de luktoj kaj malĝojoj el la ungoj de la hispana jezuitismo.

Tolerj pluan tempon tiujn krimojn ŝajnus, kvazaŭ la homaro estus perdinta ĉian vivan racian homan senton.

Esperante, ke ankoraŭ ni povas trovi ehon por helpi niajn homajn ĉagrenojn, ni vokas al ĉiuj raciaj homoj de la tutmondo, laboristoj, artistoj aŭ intelektuloj, ĉiuj interesiĝu, uzante la rimedojn la viaj povoj por atingi la liberecon de la du artistaj junuloj, J. Bautista "Shum" kaj P. Mateu.

B. G. de SAT-anoj.

Naskiĝo de klaskonscio sekve de la ekonomia prempuŝo

Ni ĉeestas nun en Francio instruigan spektaklon: tio estas spektaklo de klaso fine ekklaskonsciiĝanta sekve de la ekonomia prempuŝo. Temas pri la klaso, kiun oni kutimas nomi "liberala" kaj kiu entenas la kuracistojn, advokatojn, farmaciistojn, apotekistojn, komizojn, veterinarojn, arkitektojn, inĝenierojn, ktp. ktp.

Ĝis nun tiu kategorio de laboristoj estis konsiderata kiel "burĝa", cetere prave, ĉar la grandega plimulto el tiuj laboristoj elvenis el burĝaro. Ĝi havis la manierojn, la kutimojn, la dezirojn, unuvorte, la spiritstaton de burĝoj. La filoj de manlaboristoj, kiuj tre malofte sukcesis ekzerci liberalan profesion tuj forlasis sian klason, kiam ili estis ricevintaj la burĝan instruadon, aŭ, por diri pli ĝuste, kiam la burĝaro estis inokulinta al ili sian klasserumon, la burĝkonceptan instruadon, por imunigi ilin kontraŭ la revoluciemon.

Mi proprakoncepte konsideras la superajn diplomojn, la abiturientajn ekzamenojn, la licenciatecojn, la agregaciojn kiel tiom da mensvenenigaj diplomoj.

Laŭ mi, kiam homo al kiu oni demandas, ĉu li konas la grekan aŭ la latinan lingvon respondas jese, oni povas preskaŭ certe konjekti, ke tiu homo estas tuj flegota pri la malsano de sia klaso, ĉar li estas mensvenenita per enmemorigado da venenigaj aŭtoroj.

La sola kuracilo kapabla kuraci la homojn el la supra kategorio estas la jena: "Devigi ilin, ke ili perlaboru sian vivon je la ŝvito de sia frunto." Ĉiu alia rimedo ŝajnas al mi tute absolute netaŭga.

Do, la personoj pli kaj pli multnombraj apartenantaj al liberalaj profesioj konstatis post la mondmilito, ke iliaj ekzistkondiĉoj estis ŝanĝitaj. Tiu ŝanĝiĝo estis okazinta ne sciate de ili, kaj per la ekonomia prempuŝo.

La farmaciistoj, apotekistoj, ĉar la aĉetaŭ luprezoj de magazenoj estas treege altaj, ankaŭ la prezoj por la instalado de laboratorioj, kaj precipe pro la konkurenco fariĝanta pli kaj pli intensa de la grandaj apotekistoj, ne plu povas nun sin instali; tio postulas tro grandan monhavajon.

Kion do faras la farmaciista lernanto, kiam li finis siajn studojn? Li faras kion li povas. Li dungiĝas, alportas siajn konojn al granda anonima apotekejo, je kapitalo de frankoj, kaj kies posedantoj tute nenion scias pri kemia formulo.

En Parizo, estas apotekejo, kiu dissendas kuracilojn en la tutan mondon.

La sama sorto trafis la kuracistojn, pro la jenaj motivoj.

Oni konstruis kelkajn hospitalojn por la malriĉuloj, la manlaboristoj, ktp.; oni instalis multe pli da kuracejoj por riĉuloj, tio estas, kirurgiaj klinikoj por akuŝoj, por la mekanoteraŭpeŭtiko, por la perradium- per elektra kuracado. Tiuj ĉi klinikoj, kies uzado estas tre multekosta, apartenas al akciuloj aŭ privatuloj, kiuj dungas kuracistojn kiel salajrulojn. Ankaŭ la societoj de reciproka helpo havas siajn kuracistojn, siajn farmaciistojn kaj apotekistojn. La mastroj estas ĉiuj asekuritaj kontraŭ la akcidentoj, kiuj povas trafi iliajn dungitojn, kaj sekve ili havas siajn salajritajn kuracistojn. La fervoj-, poŝt-, navigac-kompanioj havas same la siajn. Tial, nune, la kuracisto, kiu ne estas la salajrito de unu el tiuj kompanioj, kaj kiu ĝis nun larĝe vivis per sia privata klientaro, vidas iom post iom sian ricevkabineton forlasita kaj sin demandas, ĉu li manĝos morgaŭ. Li komprenas (aŭ komprenos), ke la kapitalo ruinigis lin kaj ke frue aŭ malfrue li estos devigata fariĝi salajrulo, alidire sklavo de la kapitalo. Estas notinde, ke la kuracistoj avide klopodas ricevi oficon en hospitalo, kaj ke por atingi tiun rezultaton ili uzas ĉiujn eblajn rimedojn aŭ kombinojn, politikajn protektojn ktp.

Ankaŭ ekzistas konstruadsocietoj, kiuj entenas ĉion, kio rilatas la konstrumetian industrion. Ili havas ankoraŭ en Francio arkitektojn, inĝenierojn, teknikistojn, kiuj estas salajrataj. En Francio, la arkitekturo ne plu ekzistas kiel arto; ĝi estis, kiel aliaj artoj, monigita kaj merkantigita.[1] Arkitekto estas do ankaŭ salajrulo, alidire nova sklavo de kapitalo.

La grandaj veterinaraj klinikoj ankaŭ estas anonimaj societoj; ilia influradio etendiĝas ĝis la vilaĝoj la plej malproksimaj. Post simpla telefonuzo, la kliniko sendas unu el la salajritaj veterinaroj aŭ sian ambulancveturilon por bestoj, se bezone.

Sur la kamparo, la mekanikaj kulturrimedoj intense disvastiĝas, kaj sekve de tio, la veterinaro estas tie anstataŭigita de la mekanikisto.

Ti-ĉiuj novaj sklavoj sindikatiĝis; ili luktas por sia ĉiutaga vivo; nune, iliaj defendrimedoj estas malfortaj, ilia ago estas ankoraŭ kvazaŭ nula, senefika; ili estas malpli ol reformistoj. Sed, ni paciencigu; ili akiras sperton pri la afero. Dum la lukto ja forĝiĝas la fortaj kaj revoluciemaj volontoj. Apenaŭ nur se en la nuna tempo, tiuj novaj sklavoj ekklaskonsciiĝas.

La kreiĝo de sindikatoj de luantoj kaj de luigantoj multe influis la malpliigon de bezonoj pri advokatoj. Notinde estas, ke la diversaj leĝoj koncernantaj la krizon de loĝado laborigis kvazaŭ nur la pedelojn. Por tuta sindikato, unu advokato sufiĉas, dum, iam, necesis du advokatoj po unu kverelo inter luanto kaj luiganto.

Plie, la kompanioj, la diversaj societoj havas sian advokaton, sian kuraciston ktp., tiamaniere ke tio ankoraŭ, la celo de aktiveco de advokato konsistas nur esti salajrulo de kompanio.

Jen, kamaradoj kion ni konstatas. Ĝis nun, la komunista partio registris nur malmulte da salajruloj tiaspecaj; sed la socialista partio multe jam entenas da ili.

La prempuŝo ekonomia senkompate daŭrigos sian agadon, ĉiam sekrete de la interesatoj, kaj, eble, post ne longa tempo, la okuloj de tiuj novaj sklavoj malfermiĝos je la lumo de konkreta vero.

Tranĉilo.

[1] "Merkanti" signifas ekspluate komerci. La merkantoj multe pliiĝis sekve de la mondmilito.

"Libereco de Parolado" en Usono

Brockton, Mass. dum pasintaj du semajnoj provizis per ridindaĵo de burĝa kredemo kaj timemo. Antaŭ unu jaro en sama regiono du radikaluloj, Sacco kaj Vanzzetti, estis persekutataj per akuzo de krimmortigo. Nunjare oni ree provis silentigi la fremdlingvanojn.

Antonio Bimba, redaktisto de "Libereco" litovlingva gazeto en Brooklyn, N. Y., estis antaŭ kelkaj semajnoj nekonato por popolamaso. Naskito de Litovio, li malĝoje observadis la nunan regadon litovan. Li kuraĝis kritiki ĝin en paroladoj ĉe litovlingvana kleriga klubo en Brockton, Mass. La litova pastro rapidis al policejo, denuncis — "Jen konspiranto, revoluciema, kontraŭ-eklezia, ateisma, sendube bolŝevisto!" La policestro (romkatolikoj kaj irlandanidoj estas preskaŭ ĉiuj policistoj en urboj orientusonaj) tuj herois kaj enkarcerigis la timindan "wop" (=" fremdulon"). Pri kio kulpigi? Oni akuzis lin laŭ forgesita leĝo kontraŭ blasfemo de la jaro 1697, kiu punus per longa enkarcerigo tiun, kiu neas ekziston de dio; oni ankaŭ akuzis lin pro instigo al revolucio. La urbestroj en Bostono kaj aliaj urboj malpermesis al Bimba paroladi en iu halo. Nu, efektive Bimba verŝajne nur deklaris sian nekredon pri ekzisto de "Dio" aŭ de "animo".

Kompreneble tiu ree grava afero senvualas seriozan persekutemon kontraŭ ĉiuj fremdnaskitaj liberaluloj aŭ radikaluloj en Usono, parton de usona faŝismo aŭ KKK. Kiu ne povas paroli anglan lingvon, tiun oni persekutadas. Oni ne ankoraŭ kuraĝas haltigi vortojn de bonekonatoj — kiel Prof. Scott Neaning, kiu paroladis la 14. febr. pri "Voĉo de Nova Rusio" al dense pakita aŭdantaro en Ford Halo, Bostono, kaj ankaŭ sur strato en Brockton — sed oni esperas terurigi fremdulojn for de ĉiuj novaj ideoj pri religio aŭ regado. Pri tiu grava bostona kunveno la jurnaloj presis apenaŭ ses liniojn, ŝerceton de Prof. Neaning pri uzona kontraŭalkoholismo. *Al Bimba afero* — nekaŝebla — *la jurnaloj dediĉis grandegajn titolliterojn kaj multajn kolonojn; li estas de nun notindulo en tuta Usono.* La juĝisto senkulpigis pri la akuzo de blasfemo sed kondamnas pro instigo revolucia al monpuno de $ 100, kaj oni apelaciis, do la reklamo pri la ideoj de Bimba daŭros. Oni devos batali en la juĝejoj, por ke ekleziemuloj kaj faŝistoj ne sufoku ĉiun kleron en Usono.

N. W. Frost

Kiu intencas veturi al Leningrad, tiu anoncu sin sen prokraste!

Naturamika semajno en Halle

aranĝita de la Turista Asocio "la Naturamikoj" distrikto Turingio, kune kun granda ekspozicio en la popoldomo. La tuto estis enkondukita per parolado kun lumbildoj pri la estiĝo de la universo de Bruno Buergel, kiu estis evoluiĝinta de simpla laboristo ĝis fama astronomo. Per klaraj bildoj kaj paroloj la parolanto kapablis interesigi la aŭskultantojn kaj komprenigi al ili la esencon de la astronomio.

Alimatene la 14. ĉiuj venintoj el la teritorio Halle kunvenis al komuna matensoleno. Dum kiu unue la regiona muzikgrupo aŭdigis muzikaĵojn kaj poste la diversaj grupoj prezentis iliajn kapablojn per grupkantoj, unuopaj kantoj al liuto, recitaĵoj, ritmaj dancoj, arĉinstrumentaj muzikaĵoj, paroladoj ktp. Post la soleno la grupdelegitoj kunsidis por priparoli gravajn kaj seriozajn aferojn, intertempe la aliaj trairis la ekspozicion kunmetitan el la plej diversaj objektoj, kolektitaj dum migradoj kaj ekskursoj aŭ memproduktitaj de la membroj. La unua parto de la ekspozicio donas al la vizitantoj perspektivon pri la naturamika organizaĵo per statistikaĵo kaj presaĵo.

Post tio vidiĝas modeloj kaj bildoj de hejmoj por la produktantaj homoj en kiuj ili senzorge povas pasigi ilian mallongan kaj maloftan libertempon. Ankaŭ laborista arto estis reprezentata per fotaĵoj, desegnaĵoj, pentraĵoj, artpresaĵoj ktp. Aparta grupo prezentas laboraĵojn de la junulara kaj infanara grupoj, tiuj estas el brodaĵoj, trikaĵoj, plektaĵoj, lignaĵoj ktp., produktita por evoluigi la teknikan talenton de la infanoj kaj gejunuloj. Serio de fotaĵoj kaj bildoj demonstras, kiamaniere oni devas flegi kaj kulturi sian korpon, por ke oni ĉiam restu sanaj kaj batalkapabla kontraŭ la subpremantoj. La sekvanta grupo, nomita "sociala migrado" havas la taskon doni al ĉiuj informojn pri la ekonomia stato kaj la vivkondiĉoj de la laboristaro kaj elmontris objektojn de la hejma industrio el la turingia arbaro, imprese demonstrante la tre mizeran vivon de la laboristoj tieaj. Precipe menciinte estas la parto "prahistorio", montrante per objektoj trovitaj kaj elfositaj kaj per ilustraĵoj la evoluadon de la homo, ekde sia diverĝo de la lemuro tra glaci-, ŝtonkaj metalepokoj ĝis la nuna tempo kun sia alta "kulturo". Nun sekvas ankoraŭ la grupoj zoologio, botaniko, meteorologio, astronomio kaj de "Liberpensuloj" arangita grupo, la kremacio. Cetere ne devas esti forgesata la bela kaj plaĉa Esperanto angulo, aranĝita de esperantaj naturamikoj Halle'anaj.

Dum la tuta semajno sekvinta ĉiuvespere okazis paroladoj de eminentuloj pri la plej diversaj temoj. La 20. kaj 21. marto estis okazanta la konferenco de "la naturamikoj" distrikto Turingio. La 21. posttagmeze estis vizitata la zoologia ĝardeno en kiu la direktoro de ĝi mem gvidis la "Naturamikojn" kaj ĉion klarigis al ili. La ĝardeno ja ne estas la plej granda en Germanio, ankoraŭ ne estas tro bestenhava, sed ĝi havas alian econ, oni povas diri, ĝi estas la plej bela zoologia ĝardeno en Germanio, ĉar ĝi estas situita sur monteto kaj roko, sekve ĉiu besto povas esti enloĝigata en la laŭ sia individueco konvenan lokon. De la monteto oni ankaŭ havas bonan perspektivon pri la urbo kaj la bela Saale-valo.

Tiel finiĝis laborplena semajno, doninte al ĉiuj partoprenintoj bonegajn instigilojn por plua laboro en estonta tempo.

Antaŭen! Nova kulturo lumas en la matenruĝiĝoj!

Naturamika sekcio Ammendorf
SAT-ano 2002.

Striko en Passaic, Usono

Ekde komenco de febr. strikas la tolaĵkaj vestaĵ- fabrikejaj laboristoj en Passaic en Usono. Dum la komenca stadio, unu tagon, la polica direktoro Zober ĵetis du gas-bombojn (kun larmoproduktа gaso) kontraŭ la "piketantojn" [1]). Alifoje, la polico uzis ŝprucmaŝinojn (estingistajn) kaj dispelis la strikantojn per akvo, ruinigante al ili la kadukajn vestaĵojn. Poste sekvis "piketo" (esp-igebla: pikedo), dum kiu en unuaj vicoj iris patrinoj kun infanoj en veturiletoj (kaleŝetoj). Ili estis dispelitaj denove per gaso, Nun, laŭ lastaj atingeblaj raportoj (de 11. marto), la strikantoj estas dispelataj per motorbicikloj, direktataj de policistoj. Post ili sekvis policistoj, krude batantaj la strikantojn, virinojn kaj infanojn per kaŭĉukbastonoj. Fotografistoj, ĵurnalaj raportistoj estis atakitaj kaj iliaj aparatoj erigitaj, kiam ili volis ĉi scenojn fotografi, ili mem batitaj. La foto-kameroj valoris sume 3500 dol. La sekvintan tagon (4. marto) la urbo aspektis kiel ĉe militfronto: super la urbo flugadis aeroplano, tra la stratoj promenveturis tankoj tiel venkis la gazetaj raportistoj la policistaron, por povi senĝene fotografi. La pikedon gvidis virino kun suĉinfanoj-dunaskitoj en kaleŝeto, ŝin sekvis cent viroj lamaj milit-partoprenantoj, en kaskoj kaj gasmaskoj, por la eventuala okazo, ke ili denove estus atakitaj per bomboj. La strikantoj, en nombro de 10 mil. personoj, trairis la najbaran urbeton Lodi, kie tuj la laboristoj, 600 homoj, en la fabrikejo United Piece Dye Work, pro simpatio ĉesigis la laboron. Ĉi tie la polico kondutas sufiĉe ĝentile; eble nur pro tio, ĉar inter la strikantoj troviĝas du filinoj de la loka polic-kapitano. Ili postulas, la 10 proc. salajro-malpliigo estu rebonigota per 15 proc. plialtigo.

La help-organizaĵoj (IRH) organizis surstratajn mon-oferkolektojn en la stratoj de New-York. La strikantoj troviĝas en ega mizero, sed malgraŭ ĉia rabemo de kapitalistoj kaj aliaj ekspluatistoj agentoj kaj lakeoj ili esperas, ke la laborularo en la oriento (de Usono) aliĝos al ili kaj helpos venki.

Kelkaj liberaluloj prezentis sin, por peri inter la strikantaro kaj fabrikposedantoj, sed la kapitalistoj volas eĉ ne aŭdi pri ia ajn perado. Ili estas plejparte germanoj, starigintaj siajn uzinojn en Usono nur pro tio, ĉar en Germanio ne estus permesebla tiom grandskala ekspluatado de homoj, kiel en la libera Usono.

Lunde, la 8. marto, la policistoj denove atakis mitingon de 600 pikedintojn, kaj "prilaboris" ilin per kaŭĉukbastonoj. La "Justice of the Peace" (paciga juĝisto) Julias Katz, ordonis aresti policdirektoron Zober kaj du aliajn policanojn, pro perfortagoj. Sed dum kelkaj tagoj, li trovis neniun, kiu estus volinta aresti ilin. Zober anoncis sin kiel malsana.

En New-York samtempe strikas la peltistoj. Ankaŭ ili estis brutale atakitaj de la polico. La organizinto de la striko, Gold, deklaris, ke la polico nov-jorka envias pro la "sukcesoj" de siaj Passaik-aj k-doj, kaj volas ilin ankoraŭ superi.

Kaj tio okazas en la "plej libera" ŝtato Usono, kies himno komencas per vortoj: "My country, 'tis of thee, sweet land of Liberty, of thee I sing" (Pri vi nun mia kant', dolĉ-libereca land', nun sonas ĝi)! Sed "unu valoras kiel dek", se estas solidareco kaj unuecfronto. Masfortaj virinoj, knabinoj, knaboj, viroj kontraŭstaras kaj rezistas monpunojn, krimulejojn, kaŭĉukbastonojn, gasbombojn, kavaleriajn kaj motorciklajn atakojn, ŝpructubojn kun glacie malvarma akvo — en febr. kaj marto! — La lakeoj de kapitalistoj klopodas kaj penas per perfortagoj provoki la laborularon al armita ribelo, por poste povi ĝin decimi (dek-onigi, seriope mortigi) kiel "bolŝevikojn, danĝeraj por la patrio".

Ni prenu ekzemplon!

Kaj dumtempe, la oficistoj de la Usona Labor-Federacio asertas, ke ekzistas nenia klasbatalo. Motorveturiloj, kaŭĉukbastonoj (kaj apud ili ankoraŭ silentantaj, sed atentantaj revolveroj), gasbomboj flanke de l' polico, ŝtalkaskoj, gasmaskoj flanke de l' strikantaro — jen la militkampaj tranĉeoj, envenintaj la stratojn.

Ni ne forgesu, ke sur ĉiu batalkampo devas esti ankaŭ ia *Ruĝa Kruco* — ĉiokaze la IRH!

La nov-jorka "Obrana", ĉeĥe (boheme) redaktata organo de la IWW (Int. Lab. de l' Mondo), notas al ĉi tiuj okazintaĵoj:

"Kial la pikedantoj uzas gasmaskojn? Verŝajne pro tio, ĉar la kapitalismo estas putranta kadavraĉo, kiun necesas forigi, ke ĝi ne venenu ĉiun, kiu interrilatiĝas kun ĝi.

La bomboj, kaŭzantaj larmadon, estas armilo tiom aĝa kiel la kapitalismo, kiu jam milionojn da patroj kaj patrinoj devigis al larmoj per bomboj, kies nomoj: malsato kaj mizero.

Ni prenu ekzemplon!

Laŭ usona "Obrana" (Defendo) *6444*

---

[1]) Angla esprimo, internaciiginta en Usono, signifas demonstracion, procesion de strikantoj.

La spirito de Locarno

Lloyd George diris antaŭ nelonge, dum unu publika kunveno: "Se la homaro scius, kiaj terurajoj prepariĝas por ĝi post la ĉesigo de l' imperialisma milito, dank' al la inventoj en la milita kemio, ĝi komencus freneziĝi pro teruro." La "plej pacifista" ŝtato Usono, kies prezidanto en ĉiu mesaĝo (misio) dum komenco de l' parlamento ludas la rolon de l' "anĝelo de paco", kreskigis je neniam aŭditaj dimensioj la preparadojn por la estonta perkemia ekstermado de homaro. De tempo al tempo malfermetiĝas la pordo de tiu ĉi "diabla kuirejo" kaj tiam konatiĝas, kia sorto atendas la homaron dum la venonta milito. Samtempe kun la laboroj de l' arsenaloj (armilarejo) de Wedgewood (ueĝund) "progresas" la aviado. Ĝis antaŭ nelonge ni ĝojis pro la "paca ĉielarko" de la "spirito de Locarno", unua paŝo en la novan epokon de l' tutmonda paco. Nun, pro alterno, aŭdas la londona parlamento, kaj kun ĝi la tuta mondo, ke Usono lokis kvin-incajn (kvincol-kalibrajn) kontraŭaeroplanajn kanonojn sur siajn militŝipojn. La Britoj posedas nur kvar-incajn, kaj tial ili nun estas devigataj klopodi por superi Usonon per ankoraŭ pli bona armilo. La provoj por redukti la armadon restis kaj restas ekskluzive nur sur papero. Baldaŭ ni ekvidos, ke la "spirito de Locarno" ne havis aspekton de la "paca kolombeto", sed de batalkampa frugilego.

Laŭ la nov-jorka "Obrana" ("Defendo") komp. kaj trad. Erinazzo.

Ĉu burĝiĝado?

Moto: Ne koleru pro l' spegulo, se vi estas kurb-nazulo.

La konsilantaro de la urbo Plzen (Pilsen, Bohemio en Ĉekoslovakio) traktis, dum komenco de februaro, pri la ĉi-jara buĝeto. Jen kelkaj interesaĵoj el tio:

Por "teni en ordo" la preĝejojn, estas disponigata la sumo de kĉ. 58000; alpago por la ŝtata polico 53581 kĉ; honorarioj al la urbestro kaj du vic-urbestroj 96000 kĉ; por aranĝado de festenoj (!) 52400 kĉ; por pentrigi portreton de l' urbestro (por paradi kun ĝi dum la festenoj — certe neeviteble necesa objekto por la urbo!) bagatelo en sumo de 30000 kĉ. ("nur"); por monumento al la aktoro-pioniro de ĉeka teatrarto (kiu mortis sur pajlo en la enirejo de unu pilsen'a gastejo, kaj nun li ricevos monumenton) 14500; monumento pri la "Liberiĝo de la Nacio" 200000 (antaŭ kelkaj monatoj mortis du invalidoj, sinoferintaj pro ĉi-liberiĝo, unu pendigis sin, la alia venenigis sin per gaso; ambaŭ postlasis orfojn): "memortabulo" al la komunumaj dungitoj (oficistoj kaj laboristoj, falintaj dum la milito, 25000). Kaj jen la "dorsa flanko": La urbo posedas grandegan palacon (tamen ne nur tiun ĉi unu), kun fiera surskribo: "Dum sociální péče" (domo de l' sociala prizorgo). En ĝi troviĝas kelkaj oficejoj de l' infan-konsilada kuracisto, entute kvar aŭ kvin ejoj. Plue, estas en ĝi enloĝigataj kelkdekoj da gemaljunuloj ne plu laborkapablaj. La palaco konsistas el kvar partoj: kvar-, tri-, du- kaj tri-etaĝaj ope. En ĉiuj ceteraj ejoj estas privataj loĝejoj, forluataj de l' urbo al tiuj, kiuj povas pagi 2800 ĝis 5000 kĉ. jare. Kaj vivoteni la flegatojn de tiu ĉi instituto, estas la devo de l' urbo. En la sama buĝeto estas pro tio disponata tia sumo, ke por unu persono kaj unu tago restas ĝuste kvar kronoj ĉ.-s., por kiuj ĉi homoj havigu al si ĉion necesan por vivi, escepte la loĝadon. Kvar kĉ. estas la kvarobla valoro de enlanda leter-afranko; por 4 kĉ. oni povas aĉeti 1 kg da faruno kaj du skatoletojn da alumetoj, aŭ kg-karvonon (1/4 kg) da bova viando, aŭ 1/2 kg da ĉevalviando, aŭ 1 paron da mizeraj (viraj) ŝtrumpoj. Certe la portreto de l' urbestro estas treege pli necesa kaj zorginda objekto, ol tiuj urb-rajtuloj, kiuj ne plu kapablas labori!

Tiuj ĉi maljunuloj loĝas kolektive, kazernmaniere en ĉambroj. En Plzen, feliĉhazarde, ne troviĝas ankoraŭ vagon-kolonioj; sed multaj familioj loĝas en lignobarakoj, tegmentitaj per gudrita kartono, en la kolonio Bory-baráky, kie staras 22 tiaj barakoj kun po 8 familioj en ĉiu, kaj 4 barakoj "fervojistaj" en la antaŭurbo Lobzy. En iama alumetfabrikejo, apud la nova ponto (baptita fiere "ponto de Wilson", kiel ĝi pli frue sam-fiere nomiĝis "ponto de l' imperiestro kaj reĝo Franz Josef I."), loĝas ja eĉ tri familioj kune en unu halo. Kreta linio sur planko signas la limojn de l' loĝejoj. Kaj trans la rivero, apud la alia flanko de l' ponto, staras nova domego, kvinetaĝa, kies duonon da unua etaĝo ampleksas la loĝejo de l' urbestro, kaj alian duonon tiu de l' unua vic-urbestro. Ho, jen burĝo! vi diros. Sed mi diros al vi ankoraŭ ion pri tiu ĉi "sinjoro urbestro" (li postulas ĉi tian titoladon), kiu komencis sian karieron kiel razista lernanto. Li estas ankaŭ samtempe membro de l' "administra konsilantaro" de la grandegaj ferindustriaj uzinoj Ŝkoda (kun 14000 laboristoj). Mi ne kapablas ekkoncepti, kian konsilon povus eble donadi al la ferindustriuloj iama razisto, tiom valoran, ke li estas por ĝi honorariata per 100000 kĉ. jare. Kaj nun mi diros al vi, ke tiu ĉi "burĝa" urbestro estas gvidanto de laborista partio. Bedaŭrinde! Antaŭ kelkaj semajnoj petis subtenon de l' urbo laboristo Heinz, 68 jaraĝa, dum 24 jaroj aktiva (kaj tre aktiva!) en la laborista (soc.-dem.) movado. La urbestro persone rifuzis lian peton kun vortoj: "Ĉu tio koncernas la komunumon, se iu senfortiĝis en privatkapitalista entrepreno?

Nur tiam, kiam ni elĵetados, unu post la alia, netaŭgajn "gvidantojn" kaj liberigos nin de ili, ĝis tiam — estus konsilinde, ke ni obeu la proponon de k-do 1533 (Senn. 73), kaj lasu la kampon libera por tiuj, kiuj laboros pli sincere.

Kompilis: *Erinazzo*

Cirkulero de C. K. de Rusia Jun-Komunista Unio pri Esperanto

3. marto n. j. Centra Komitato de RLKSM dissendis sub n-o 459/3 cirkuleron al siaj Guberniaj Komitatoj pri la maniero organizi Esperanto-rondetojn en la kluboj de junularo.

La cirkulero proponas, ke rondetoj de Esperanto ne estu trudataj de supre, sed estu organizataj tie kaj tiam, kiam inter jun-komunistaro estas profunda intereso al lingvo kaj kiam estas sperta esperantisto por gvidi la rondeton.

La plej interesa loko el la cirkulero estas jena:

"Organizitaj rondetoj devas kunligi sian lernadon de la lingvo kun praktika laboro en la formo de korespondado kun alilandaj laboristoj. Materialo de la korespondado devas esti utiligata por la celoj de internacia propagando".

Al la cirkulero estas aldonita detala programo por rondetoj de Esperanto montranta la manieron lerni kaj praktiki Esperanton. **La programo rekomendas aliĝon de rondetanoj al SEU kaj SAT kaj abonon al "Sennaciulo" kaj "Sennacieca Revuo".**

Ĉiulandaj komunistaj k-doj atentu bone tiun fakton kaj klopodon, ke ankaŭ en ilia lando jun-komunistaj organizajoj imitu la ekzemplon de RLKSM. *G. Dem.*

Akceptsaluto

En Vieno ni ekkonis pli grandiozan, pli pompan, sed ne pli por laborista movado historisignifan akcepton, ol kiu okazis hieraŭ, flanke de l' revolucia proletaro al sia komisiita delegacio, kiu revenis post naŭsemajna studadvojaĝo en Rusio.

La tuta burĝa ĵurnalaro, samkiel ankaŭ la gazetaro kaj suplementfolioj estis unueca: pri Sovet-Rusio kontraŭ ĝi; la plej entuziasma revoluciulo plurfoje devis perdi la energion.

Povo: Kapitalo! Mensog-ĵurnaloj abundaj!!!

Nun, nun ekkomencos nova epoko, epoko en kiu la mensogo troviĝos antaŭ la vizaĝo de la vereco, kaj: la araneaĵo, tiel trompdelikatege konstruita, estos per nemultaj ventoblovoj disŝirita, forportita eĉ eble por ĉiam nuligita.

Ja, ne nur ili (delegitaroj) al siaj laboroj, en la laborejoj, inter ni, revenos, ili aranĝos oficialajn fabrik- kaj amaskunvenojn al kiuj ni alkuros, estante certaj aŭdi pri ĉio, precipe pri metodo, kiu ilin triumfigis kaj pri eraroj, kiujn ili kare pagis. Ni kredos al ili (D.), ĉar per ilia buŝo ne parolos socialdemokrato, komunisto aŭ anarkisto, sed superpartiulo, kiu de tendencfanatikeco jam liberiĝis, ni helpos al ili, ni batalos kun ili — ĉu la 14, 5 mil hieraŭ kolektiĝinta anaro ne pruvis — ŝultro ĉe ŝultro, ĝis la laborista klaso la sociklasojn t. e. ĝis socialismo.

La hieraŭa demonstracio havis ĉiujn ecojn en nunaj cirkonstancoj akcelindaj.

Poro.

Pri artikoloj de k-do Fröding

Artikoloj de k-do Fr., kiuj kaŭzis tiel viglan kaj interesan diskutadon, estas tre bonvenindaj. Ili havas ne sole teorian, sed ankoraŭ pli praktikan signifon. Ni suferas ne nur pro rekta ekonomia subpremado kapitalista, sed ankaŭ pro akcepto de burĝaj kutimoj, unuavice de alkoholo, tabako kaj aliaj narkotajoj. Ne lastan lokon en tiu-ĉi fi-kutimaro okupas ankaŭ la ĝisnuna nutrado. Idealo, eĉ por plimulto da cetere konsciaj k-doj, estas laŭpove abunda manĝotablo. Kaj abunda ne je por sano bezonataj produktaĵoj, sed kontraŭe, je viando, blanka pano kaj bongustaĵoj, bonvenaj nur al dikventruloj, kiuj mem ne laboras. Plej malkaraj kaj ne malpli valoraj vegetaĵoj kaj grenaĵoj estas malatentataj, eĉ malŝatataj, laŭ onidiro — la plej multekosta estas la plej bona. Kaj en rezulto ni perdas tiom por estonto necesan korpo- kaj menso-sanon.

Estinte en Rusio, dum la plej akra malsato, mi vidis jenon: por ekonomii la grenon sov. registaro intencis baki la panon el ne-muelita sekalo, kio kaŭzis plendojn — registaro, ja, intencas difekti niajn stomakojn ktp. Sed, reveninte el Rusio en mian burĝan landon, mi trovas la saman panon — el ne muelita greno sub la fama nomo "pano normala", nur je prezo ne tute "normala" — preskaŭ triobla de blanka pano, ĝi ja estas bongustaĵo! Mi povas citi pluajn ekzemplojn, sed ne riskas malbonuzi la spacon de "Sennaciulo". Mi nur diros iom pri miaj, ankoraŭ malgrandaj spertoj — mi forlasis viandon antaŭ duonjaro, anstataŭ ĝi mi manĝas la malkarajn enlandajn fruktojn. Malgraŭ mia ioma dubo, mi sentas min pli laborkapabla, ol antaŭe. Ankaŭ mia pezo pliiĝis je 3 kg.

Estus tre dezirinde aŭdi plu pri spertoj de k-do Fr. kaj aliaj. *Ce.*—

Pri la enmigrado Sovet-Union!

Multaj sovetlandaj kamaradoj ricevadas lastatempe leterojn de eksterlandaj SAT-anoj kaj laboristoj-esperantistoj kun peto helpi ilian enveturon en Sovetion.

Multon kuriozan enhavas tiuj leteroj. Personoj tute ne konataj, citante sian SAT-matrikulon postulas, ke oni rekomendu ilin ĉe certaj institucioj por la necesa pasprovizo. Kelkaj eĉ konjektas tute ebla, ke la ŝtato aŭ eĉ SEU sendu la monsumon necesan, por la vojaĝo. Venas kelkfoje fantaziaj projektoj kaj proponoj celantaj la ŝtatajn interesojn kaj la aŭtoroj de tiuj projektoj konsideras tute natura, ke la esperantistoj-SEU-anoj defendu tiujn projektojn antaŭ la ŝtataj aŭtoritatoj.

Do necesas doni kelkajn klarigojn al la eksterlandaj kamaradoj pri la pozicio de SEU ĉe la soveta registaro kaj pri la sole eblaj vojoj de intertrakto kun la sovetŝtataj aŭtoritatoj. La Sovetio estas ŝtata organismo, same kiel ĉiu ŝtato aŭ lando. La diferenco konsistas en tio, ke la potenco ŝtata troviĝas en la manoj de revolucianoj kaj ke tiu ŝtata organismo celas helpi kaj subteni la klason laboristan kaj laborulan. Kiel en ĉiu ŝtato ni havas oficejojn kaj oficistojn, zorgantaj pri la ŝtataj aferoj.

SEU estas publika societo de esperantistoj, klopodantaj bonuzi Esperanton por celoj praktikaj kaj klasbatalaj. Kun la ŝtata aparataro SEU havas nenion komunan. Ĉiu intertraktado (oficiala) kun eksterlandaj civitanoj en nia lando okazas nur per helpo de la diplomatiaj agentoj sovetiaj kaj la Popola Komisariato por eksteraj aferoj. La petoj pri enveturo devas esti prezentataj ĉe tiuj diplomatiaj agentoj, ambasadoroj kaj konsuloj en eksterlando. La celo de enveturo devas esti klarigata. Kelkfoje oni postulas referencojn de tiuj dezirantoj enveturi aŭ enmigri Sovetion. Tiam oni povas citi la personojn kaj kamaradojn same eksterlandajn kiel sovetiajn, kondiĉe ke tiuj personoj efektive povu referenci pri la persono celanta enveturpermeson.

Same pri la proponoj kaj projektoj diversaj. Ankaŭ ili estu farataj senpere al la ambasadoroj kaj agentoj diplomatiaj. Ankaŭ tiuokaze SEU kaj SEU-anoj povas nur atesti pri tio kion ili bone scias kaj kio estas sendisputa.

La elmigrantoj el landoj kapitalistaj, persekutataj de blanka teroro kutime elmigras ne individue sed interkonsente kun siaj revoluciaj organizaĵoj. Do pri ili — nune temas.

Se la eksterlandaj kamaradoj agus konforme al tia letero, — ili evitus por si multajn ĉagrenojn kaj por ni SEU-anoj kelkajn ĝenojn senutilajn.

Oni ne skribas poste leterojn, enhavantajn ofendojn al la ŝtata sistemo, pro tio ke la ŝtato ne povas kaj ne volas sen certaj rekomendoj lasi iun tra siaj limoj.

Nature tiuj komplikaj metodoj devos esti ŝanĝitaj por la okazonta VI. Kongreso de SAT en Leningrad. Al ĉiuj kamaradoj, partoprenontaj la kongreson, ricevo de la enveturpermeso estas ĉiel faciligata.

Supozeble pri ĉio zorgos la centroj de SAT en Paris kaj en Leipzig. Ĉiuokaze tiuj problemoj estos solvataj proksimatempe. *Moskvo, 18. III. 1926.* *E. Drezen.*

Okaze de nia proletaria festotago
LA UNUA DE MAJO
ni sendas ruĝfratajn salutojn al niaj gekamaradoj en tutmondo. — Uzante la okazon, ni kore invitas Vin al la VI. SAT-Kongreso en Leningrad, al urbo de l' revolucio. Venu multnombre kaj propraokule rigardu la sukcesojn de nia ruĝa oktobro

CENTRA KLUBO
DE OKTOBRA FERVOJO,
JE NOMO DE ZINOVJEV
LENINGRAD

SAT-Blinduloj!!

Nia alvoko en n-o 20 de "Senn." ne restis seneĥa. Ni jam kolektis sufiĉe da elementoj por fondi embrion de blindul-fako. Kaj nedubeble la letero ĉi-sube presita de k-do Frank kontribuos al plua varbado.

Karaj kamaradoj!

Kun granda ĝojo mi legis la alvokon pri SAT-blindulfako, ideo, pri kiu mi mem jam pensis delonge. SAT-anoj-blinduloj ja neniam povas esti kontentigitaj per la blindul-esperantista movado ĝisnuna, kiu sian taskon vidas nur en tio, *almozpeti* por la blinduloj, anstataŭ postuli por ili samrajtan allason al laboro. La "*Societo Amikaro*" de Leningradaj Esperantistoj-Blinduloj" sola en Sovetio registrita Societo blindul-esperantista, forlasis tiun vojon de almozpetado kaj gvidata de 3 SAT-anoj iris la novan vojon per propona laboro starigi la aferon: ni fondis antaŭ unu jaro porprovincan bibliotekon de novaj eksterlandaj jurnaloj esperantistaj, kiu por certa pago estis sendita en aliajn urbojn por legado. Tiu biblioteko donis al ni la rimedojn, eldoni brajlan esp-lernolibron por rusoj, post kies disvendo ni nun jam eldonas alian — pli taŭgan por laboristoj neinteligentaj — lernolibron, kiu aperos (presita ĉe Thilander-Stockholm) post 2 semajnoj. Ankaŭ ruse-esperanta vortaro estas presata kaj baldaŭ (post 1 monato) aperos. Ni likvidas nun la porprovincan bibliotekon por vidantoj kaj fondis brajlan bibliotekon je la samaj principoj: ĝi estas por malgranda pago sendata en aliajn urbojn. En unua vico ni certe transskribis SAT-libretojn, artikolojn el Sennaciulo kaj „Senn. Rev.". Al nia lernolibro kaj vortaro estas aldonata varbilo por SAT. Tiel Leningrada Societo "Amikaro" (ankaŭ tiun nomon, hereditan de antaŭaj tempoj ni intencas ŝanĝi) fariĝis centro de esperantista movado inter blinduloj en Sovetio. Ni havas jam malgrandan adresaron de esp.-blinduloj.

En Leningrad funkcias nunmomente du rondetoj lernaj: 18 infanoj en Blindulinstituto (instruas k-do Bessmertnij, SAT 3054), kaj en Blindula Muzika Teknikumo (8 studantoj, instruas k-do Peŝkov). Ĉi lasta Teknikumo uzas la servojn de „Amikaro" en akirado de brajlaj muziknotoj el eksterlando. Amikaro donis ankaŭ jam kelkajn artikolojn pri esp. en ofic. ĵurnalon de Sovetlanda Societo de Blinduloj — "Jizn Slepin" (Vivo de Blinduloj).

Ankoraŭ du Esp-blinduloj-SAT-anoj: K-dino Vitkovskaja (4195) kaj k-dino Jakovleva (5677). Pluaj sekvos, precipe se ili aŭdos pri fondo de SAT-blindulfako.

Ni volonte aŭdus pri via projekto (blindulsekcio) pli detale.

Korespondaĵojn por Leningradaj Espblinduloj bonvolu adresi laŭ mia privata adreso. Sekretario de societo "Amikaro": *Hermann Frank,* dentoteknikisto, *Leningrado,* 3a Roĵdestvenskaja 21, kv. 25.

Tri aliaj SAT-blinduloj skribis al ni, t. e.: k-doj Kaulin Karlo, Ajevski Bronislavo, Kruze Osvaldo, kun komuna adreso jena: *Riga,* Latvio, Ŝarlotes iela N 17, dz. 1, ĉe K. Kaulin.

SCIENCA KRONIKO

Novaj naftejoj en regiono de meza Volgo

Inĝeniero *Smirnov* geologie esploris regionon ĉe urbo *Uljanovsk* (malnova nomo estas Simbirsk), kiu troviĝas en mezlongo de riverego *Volgo*. Tie ĉi kaj en kelkaj aliaj lokoj de tatara respubliko li trovis novajn naftejojn. Li supozas, ke la naftejoj estas natura daŭrigo de subtera naftkanalo el *Baku* sub Kaspia Maro tra *Embá* kaj poste laŭ longo de *Volgo Emba* lokiĝas en norda bordo de Kaspia Maro proksime de delto de Volgo. *N. Oŝĉerin.*

Loĝantaro en centro de Azio kreskas

En Irkutska gubernio, kiu lokiĝas ĉirkaŭ lago *Bajkal* kaj havas 670 000 loĝantojn, laŭ oficiala registro dum pasinta jaro estis 23 522 naskiĝoj kaj 13 279 mortoj. Do, la plusa pligrandiĝo de l' loĝantaro egalas 10 000 homojn aŭ 1,5 % de tuta loĝantaro.

Naskiĝoj kaj mortoj altiĝas dum vintraj monatoj. En Mongolio post ekonomiaj reformoj, kiujn okazigis mongola revolucio, loĝantaro same komencas multiĝi. Ĉiu milo da loĝantoj nun donas 17 plusajn homojn dum unu jaro. La statistikon donis prezidanto de ekonomia ĉefoficejo de Mongolio k-do *Amagaev*, kiu faris koncernan raporton en irkutska universitato 14. marto. Ĉiuj esploristoj de Mongolio certigas, ke loĝantaro de Mongolio ĝis revolucio dum kelkaj jarcentoj restis senŝanĝa, ne povis multiĝi pro plua manko da paŝtejoj, pro senprogreso de mongola ekonomio. Ne pro manko da vivkapablo en mongola raso.

Oni esploras lingvon de voguloj

Profesoro de Permja universitato *Emeljanov* estas komisiita de Sovetia Akademio de Sciencoj esplori lingvon de *Voguloj* kaj verki vortaron vogulan kaj alfabeton. Voguloj estas malgranda popoleto finna (ĉirkaŭ 7500 homoj), kiuj migras kun siaj cervoj inter Norda Ural kaj delto de rivero *Obj* ĉe bordoj de *Karsa Maro* kaj ĉasas. Sciencistoj supozis, ke voguloj estas parencoj de hungaroj. *Maksim Krjukov.*

Kontraŭnaturaĵoj de Sibirio

El lago Bajkal fluas granda rivero *Angará*, al pli granda *Enisejo*. Angara estas ŝipirebla, longa ĉirkaŭ 2200 kilometrojn, kaj larĝa ĉe urbo Irkutsk preskaŭ unu kilometron. Ĝia ŝipireja profundo 5 ĝis 15 metrojn. Do la rivero estas ne malpli granda, ol mezeŭropaj *Rejno* aŭ *Danubo* kaj tial devas simili al ili. Tamen ĝi tre distingiĝas de siaj eŭropaj samuloj. *Spite al ĉiuj naturaj leĝoj la rivero glaciĝas el fundo.* En januaro sur ĝia fundo aperas tavoloj da glacio, kiuj iom post iom elflosas supren kune kun englaciiĝitaj fundaj ŝtonoj kaj kovras tutan riveron. La procedo daŭras ĝis fino de januaro. *Maksim Krjukov.*

Ateista fako!

Preskaŭ sen-eĥa restis la alvoko, presita pasint-somere en "S.", pri *peresperanta ateista laboro.*

Tamen ni bone scias, ke preskaŭ ĉiujn SAT-anojn interesas ateismo.

Do kiu deziras aktive partopreni la laboron?

Kiu deziras partopreni la "Ateistan Fakon"? Anoncu pri via deziro. Jam alsendu artikolojn pri ateista movado kaj ateistaj novaĵoj en via lando. Speciale en Sovetio tiaj informaĵoj estos grandĝoje akceptataj. Fotaĵoj samtemaj — tre dezirindaj.

Eklaboru, k-doj! Antaŭ ni estas senlima kampo da nefarita laboro!

Ĉu vi ne deziras, ke esp-o fariĝu unu el la plej bonaj helpiloj de l' ateismo?

Ĉu vi ne deziras, ke al la Prolet. Internacio Liberpensula venu nova ano: la esp-ista "sendiularo"?

La Iniciatinto:
V. Kolĉinski, Kremenĉug (1447)

Ĝi okazas printempe...

(Printempaj alegorioj)

Printempe, kiam naturo frakasas glaciajn katenojn, kiam hele brilas suno, kiam eĉ facila blovo de venteto efikas al homanimo kiel spronoj je rajdĉevalo, kiam koro akordiĝas al la koro kaj parfumoj de la burĝonoj kaj floroj venenas kapon per sia dolĉeco, la homoj lasas de siaj ĉiutagaj, tedaj aferoj kaj celante ripozon kaj animan pacon, donacas al la ĉarma bezono devigan doton. Nome: —

Printempe la kaduka butikisto finas sian viglan komercadon de la mirindaj fokusiloj, trompiloj kaj kaptiloj, de la honesteco kaj la konscienco. Li ŝlosas la butikon super kies pordo estas alkroĉigita malpura elpendaĵo "La ligo de l' nacioj". Li dislasas sian servantaron ĝis la nova sezono, ĝis la aŭtuno kaj per la maljunulaj sulkigitaj lipoj li donas lastajn ordonojn kaj faras predikojn de la bona sintenado[1]...

Printempe renkonte al leviĝanta suno, al la malproksimaj bordoj de la mistera Ĥinio ekspediĝas karavano de la gajaj vivplenaj sinjoroj. Ili sopiras amuzaĵojn kaj oni kredas trovi deziratan tie, en la lando de mallarĝokulaj longharuloj, en la lando de klasika kulio. Ili alportos kulturon al flavkoloruloj kaj ili fumos kokoinon en la lando de la narkotoj. Kaj brue ili flirtigas diverskolorajn standardojn super la kirasitaj ŝipgigantoj[2]...

Printempe aferemuloj facilanime elspezas la monon, kiun ili sukcese penadis gajni dum la laborplena vintro. Kaj la kapabluloj preparis multe da biletoj promesantaj vere gajan libertempon en la amika societo de la hungara supro[3]...

Printempe oni festas printempon ne nur sur la Eŭrazia kontinento, trapenetremaj aventuramantoj forveturas en la landon de l' faraonoj — al la fama "sankta rivero — Jordano". Kaj spite mallaŭdinda kutimo de fieruloj, ili festenas kune kun malkleraj sunbrunigitoj, ritojn, amuzantaj ilin per la "solena" pafado, plenmane dissemante veran eŭropan civilizacion[4]...

Printempe oni refreŝigas fortojn elspezitajn de laborpenoj. Oni dorlotas karnon, oni spiras balzamon de la florparfumoj, do iu bonkorulo afable "senokupigis" 6000 de la anglaj teksistoj, por ke ili povu senmanke ĝui ripozon, ĉar printempe eĉ laŭ regna signifo homojn oni dotas ripozon[5]...

Printempe la zorgema "amerika onkleto" grumblante observas eŭropajn herbejojn, kie kvazaŭ romanaj paŝtistoj facilanime petolas liaj junaj nevoj, forgesinte eĉ penson pri la ebla vergado[6]...

Printempe, la piaj kristanoj senĉese fastas kaj pentofaras. Konsiderante proksiman "grandan dimanĉon". Diligente ili faras preĝojn kaj mesojn pro la forveturintaj batalantoj de la kulturo kaj kruco, kiuj "sinofereme" plantas grundon de la "malklereco" kaj idolkulto ĥinia kaj egipta, kaj ili petas "ĉiupovan dion" pli de lia alta favoro al la sankta agado de la brutaro!...

Printempe, vekiĝas la koroj de la "sanktanimaj homoj" por la filantropio kaj la bonfarado akirante "supran permeson" de la posta "paradiza ekzistado", sed bedaŭrinde ne ĉiuj posedas la bonajn korojn, ekzistas ja "sendiuloj" kiuj malgajigas koloron de la "tuthomara beno", kiuj per sia amasa "perforto" penadas "forŝteli honeste akiritan posedaĵon" de la bonkoruloj, kiuj voĉdonas kontraŭ pensimono merita, tiel necesa por la "libertempo"[7].

Ekzistas ja homoj, kiuj kunigas vicojn de la "herezuloj", por la festono de tiel nomita proleta tago de la printempo, tago de la tutmonda demonstrado por laborista solidareco!

"Ho, ve al vi 'piuloj'!"...

Ĝi okazas printempe... *Dm. Albanov*

[1]) Dislaso la Ligo de l' Nacioj.

[2]) Imperialista blokado en Kanton (Ĥinio).

[3]) Proceso kontraŭ hungaraj falsigistoj de francaj bankbiletoj.

[4]) Okupacio de la francaj trupoj en Egiptio.

[5]) Eksigo de 6000 teksistoj en Anglio. Eliro de Brian (Franc.) kaj Ŝvegla (Ĉh. R.) el la kabinetoj de l' ministroj.

[6]) Usono projektas rimedojn por ricevo militajn ŝuldojn.

[7]) Voĉdonado en Germanio kontraŭ pensimono por princoj.

≡ KRONIKO ≡

Sovet-Unio

Leningrad. Vigle esperanto disvastiĝis dum nuna sezono inter fervojistoj. En fino de nov. en Centra Klubo de Oktobra Fervojo (Leningrad-Moskvo) estis aranĝita propagandvespero: raporto pri esperanto, ekspozicio kaj malgranda teatrajo ilustranta la praktikan signifon de la internacia lingvo por tutmonda proletaro (sceno en kabineto de l' aŭstria ministro de eksterlandaj aferoj, kiu en ĉeesto de grandindustriulo kaj generalo ricevas la sciigon el policprezidejo, ke malgraŭ pasportrifuzo la moskvaj SAT-anoj penetris en Wienon al la V. SAT-kongreso — per Radio. Aŭdiĝas la salutparolado de moskvaj kamaradoj al la kongreso, en Esp-o. Evidentiĝas, ke Esp-o en unueco kun moderna tekniko mokridas ĉiujn limojn, starigitajn de la burĝaro, ke nun jam nenio povas malhelpi la unuiĝon de l' tutmonda proletaro. Tio nemalmulte maltrankviligas la fabrikposedanton kaj la generalon, kiuj profunde malamas tiun bolŝevikan lingvon. Precipe ĉi-tiu teatraĵo malgranda tre interesigis la aŭskultantojn pri Esp-o. Sekve estis malfermita kurso, gvidata de k-do Frank. Jam de komenco la rondeto utiligis esp-on por la klubo, interligante aliajn klubrondetojn kun eksterlando. En kluba murgazeto konstante aperis artikoloj pri Esp-o, leteroj de eksterlandaj fervojistoj. Kiam alvenis pli kaj pli multe da leteroj el eksterlando, la rondeto eldonis propran grandformatan, bele ilustritan murgazeton *"La Fervojisto"*. Dum klubaj kunvenoj, ekz. je internacia tago de l' laboristino, la rondeto elpaŝis per prelegado de la ricevitaj leteroj. La rondeto havas propran malgrandan bibliotekon. Antaŭ nelonge nin vizitis bulgara politika elmigrinto, kun kiu la rondetanoj jam iom interbabiladis. Baldaŭ ni aranĝos lumbildvesperon *"La Fervojoj en eksterlando"* per materialo (fervojkonstruajoj, lokomotivtipoj ktp.) kolektita el multaj landoj per Esp-o. **Preskaŭ ĉiuj kursanoj jam fariĝis membroj de SAT.** — Ni invitas niajn eksterlandajn kolegojn-fervojistojn, viziti la VI. SAT-kongreson en Leningrad, rigardi nian klubon, niajn riparejojn, oficejojn, ripozejojn somerajn ktp.

Krom tio funkcias esp-a rondeto en klubo de murmana fervojo (Leningrad-Murmansk), en kiu lernas 15 gek-doj, **ĉiuj jam SAT-aniĝintaj.** Ankaŭ tiun rondeton gvidas k-do Frank. *2144*

"Por ĉiu eksterlanda delegito al VI. SAT-kongreso en Leningrad unu leningradan SAT-anon, parolantan Esp on". — Jen la devizo por ni. Malfermiĝis speciala paroliga kurso por tiuj, kiuj teorie scias Esp-on, sed ne povas ankoraŭ paroli sufiĉe flue. 25 gek-doj jam kunvenas du fojojn semajne, kaj sub gvidado de k-do Frank ekzercas sin je konversacio pri ĉiutagaj, aktualaj demandoj. Krom tio ĉiuj rondetoj, gvidataj de gek-doj Bregmann, Brukson, Lisicin, Poniŝevskij, Frank kaj Dunajev en laboristaj kluboj, oficejoj kaj lernejoj precipe atentas la liberan konversacion. *H. Frank* (2144)

Presejo: UNS-PRODUKTIVGENOSSENSCHAFT, LEIPZIG